

rati. Tako je prišel te dni do pisatelja teh vrstic dve uri oddaljen mož svoje murbovo perje okoli 20 centov proti temu zastoj ponujati, naj bi dal, kakor prejšnja leta, ko sem perje po 26 do 30 gold. od njega kupoval, pravilno obrezati, da mu ne bode vse zdivjalo, sicer ga mora on sam za govejski frodelj (za živinsko krmo) obsekati.*) Ravno tako je pustil nek g. duhovnik v tukajšnji okolici čez 200 murbovih dreves kod škodljiv sadež iz cerkvenega zemljišča izkopati;**) dobro znani sadjerejec, od sl. c. k. kmetijske družbe letos z diplomom in s sreberno svetinjo poslavljeni g. L. D. je pa med drugimi svojimi vsa ta drevesa umno v korist porabil, ter jih ob Reški cesti posadil, kjer se vrlo obnašajo. Samo v Košanski dolini nahaja se murbovega perja za prerejo 8 do 10 centov kokonov; al letos se jih ni pridelalo niti toliko funtov, ker se tukajšnji svilorejci še zmirom starega kopita držé, nevedoč, da ni vsako seme dobro in da ni vsak zakot in vsakdo za to rejo sposoben, kakor nekdanj. Zatoraj je želeti, naj se tudi iz tega kraja en vnet in v svilorejni praksi dobro podkovan učitelj k natančnemu poduku v Gorico pokliče, da bi se zanemarjeno zopet oživilo, ohranilo in v občno korist pripravilo.

Iz Polhovega gradca 28. julija.

Gospodu poročevalcu o sviloreji iz Vipavske doline željo spolnovaje, naznanjam, da se je seme svilnih črvičev, katero mi je sl. c. kr. kmetijska družba podeliti blagovolila, dobro obneslo. Neugodno vreme vendar bilo je krivo, da so se mi gosenice skoraj 10—12 dni kasneje zapredle, kakor bi se bile imele. Mešički so za tega del nekaj manjši, vendar pa vsi enake barve — namreč svitlo rumeno-belkasti in trdi. Ker sem med vsem opazovanjem le enega samega črviča nekaj bolehnega našel pa hitro odstranil, in so se razun dveh vsi prav lepo zapredli, jih bom, ker jih je tudi skušenec g. Dolinar, kaplan iz Horjula, za prav lepe spoznal, vse za seme prihranil. Ob enem tedaj naznanjam, če bi kdo kaj semena želel, da ga dobí pri meni za majhino odškodovanje. Fr. Papler, učitelj.

Šolske stvari.

Učitelji, šolski možje, šolski prijatelji!

Šola je lepa in koristna naprava.

Srečen je narod, ki ima dobro vredjene šole.

Dobre šole, zlasti prav osnovane in z vsem pre-skrbljene ljudske šole pomorejo veliko veliko k njegovemu blagostanju, k njegovi časnini in večni sreči!

Kakošne so pa ljudske šole v naši ozi domovini, v naši preljubi kranjski deželi?

So li v takem stanu že, da morajo zdatno pospeševati blagostanje našega ljudstva?

Zalibog, da niso! Naša ljudska šola ima še obilo obilo pomanjkljivosti. Vse tu naštevati bilo bi odveč. Saj jih šolski možje tudi pri nas prav pogostoma odkrivajo. Le ene naj omenimo. Šola potrebuje duševne in materialne podpore.

Šolske namene pospeševati bi moralo občinstvo vse. To se pa pri nas ne godí.

Zavoljo tega smo osnovali v Idriji posebno društvo z imenom „Šola“, ki bode, kakor kažejo njena pravila, ***) imelo važno in težavno nalogo: **materijalno** podpirati revno kranjsko ljudsko šolstvo. V ta namen bode društvo po vsem Kranj-

*) Vsaj je, posebno za ovce, murbovo listje prav dobra klaja.

**) Za Božjo voljo! so li kmetovalci opustili krompir, ker je mnogo let jim gnjil?!

***) Pravila natisnemo drugi pot.

skem in tudi drugod pri šolskih možéh, šolskih prijateljih in domoljubih pobiralo blagovoljne darove v denarji, knjigah, šolskih pripravah, učnih pomočkah itd. Z dobljenim denarjem bode društvo kupovalo razne šolske potrebščine, in jih darovalo ubogim ljudskim šolam, slabo plačanim učiteljem in revnim učencem.

Pred vsem bodo dobivali take darove tisti učitelji in tiste šole, ki se sami kot pravi udje pri društvu vdeležujejo. Ako bode društvo z obilnim blagom razpolagati moglo, delile se bodo včasih tudi drugim šolam in učiteljem male podpore.

Da bode pa društvo naše revne šole res preskrbovati moglo z omenjenimi šolskimi rečmi, katerih jim tako zelo primanjkuje, da ravno zavoljo tega napredovati ne morejo, potrebovalo bode samo veliko veliko podpore.

Zarad tega podpisani osnovalni odbor vljudno vabi, da pristopijo k društvu:

- ljudski učitelji na Kranjskem, da bodo dobivali za mali letni donesek veliko večje povrnilo, obstoječe v raznih, za njihov stan primernih knjigah in drugih potrebnih in koristnih rečeh;
- ljudske šole, to je, šolska predstojništva, krajni šolski sveti, da bodo šole dobivale razne učne pomočke, revni učenci pa šolske knjige in priprave;
- šolski prijatelji in domoljubi, da društvu pomagajo kot podporni udje ali kot dobrotniki, ki društvu večje ali manjše darove naklanjajo. Najmanjša stvar se radovoljno in hvaležno sprejme.

Vrh tega vljudno prosimo vse učitelje in šolske prijatelje, da naše društvo živo priporočajo, da nabirajo ude in darove, ter jih semkaj naznanjajo in pošiljajo.

Tiste šolske možje, ki bi to opravilo stalno prevzeti blagovolili, prosimo, da bi nam to kmalu naznanili.

Društvo prične svoje delovanje 1. avgusta tega leta. Do 1. oktobra bode pobiralo doneske in meseca novembra bode prvokrat vdeležnikom naklonilo to, kar bode dosehmal nabralo.

Društvo ne bode denarja na kapitale kupičilo — vse bode tukaj šolam razpošiljevalo, kajti tu veljá: nagla pomoč je zdatna pomoč.

Naznanila k pristopu, doneski in darovi naj se začasnemu blagajniku J. Lapajne-tu, učitelju v Idriji, pošiljati blagovolijo.

V Idriji 26. julija 1871.

Oсноvalni odbor:

F. Stegnar,	Gr. Žerjov,	
c. k. okrajni šolski nadzornik.	c. k. sodnijski pristav.	
Št. Lapajne,	J. Rupnik,	J. Lapajne,
trgovec.	učitelj.	učitelj.

Politične stvari.

Govor dr. Coste

pri shodu avstrijskih domoljubov na Dunaji. *)

Pred vsem slavna gospôda, oprostite, da jaz, ki sem Vam skoro vsem tuj in osebno neznan, se predrznem besedo poprijeti v ta namen, da podpiram predlagano resolucijo. Moje ime Vam vendar gotovo ni neznan, kajti 10 let se že časniki trudijo, da me razglašajo v najširnejših krogih kolikor toliko, za kar sem jim jaz jako hvaležen. Prosim Vas pa vendar-le moram, da me po teh poročilih časnikarskih ne sodite, ampak da, ako hočete mene in moj značaj po-

*) To je v zadnjem listu obljubljeni govor, ki je tako silno razdražil sršene judovsko-liberalne.